

Cap d'Any: el Nom i el Prepuci de Déu, per Enric H. March,

Enric H. March, filòleg i autor del blog [Bereshit](#)

Aprofitant que comencem un nou any, el 2015, potser seria bo aturar-nos un moment abans no corrin els dies i mirar de prop l'1 de gener que, com esdevé en moltes festivitats religioses, està carregat d'història i d'històries que passen desapercebudes al profà i que en aquest cas amaguen dues curiositats bíbliques de molta transcendència.

La primera, que avui és sant Emmanuel, Manel o Manuel, nom que prové de l'hebreu ?????????? (*Immanu'el*, "Déu és entre nosaltres"). És l'altre nom de Jesús. Segons la profecia d'Isaïes ([Is 7,14](#)), el Messies s'havia de dir Emmanuel: "Doncs ara el Senyor mateix us donarà un senyal: la noia que ha d'infantar tindrà un fill, i li posarà el nom d'Emmanuel". Així ho repeteix Mateu en el seu evangeli ([Mt 1, 18-25](#)):

El naixement de Jesús, el Messies, fou d'aquesta manera: Maria, la seva mare, estava unida amb Josep per acord matrimonial i, abans de viure junts, ella es trobà que havia concebut un fill per obra de l'Esperit Sant. Josep, el seu espòs, que era un home just i no volia difamar-la públicament, resolgué de desfer en secret l'acord matrimonial. Ja havia pres aquesta decisió, quan se li va aparèixer en somnis un àngel del Senyor que li digué:

-Josep, fill de David, no tinguis por de prendre Maria, la teva esposa, a casa teva: el fruit que ella ha concebut ve de l'Esperit Sant. Tindrà un fill, i li posaràs el nom de Jesús, perquè ell salvarà dels pecats el seu poble. Tot això va succeir perquè es complís allò que el Senyor havia anunciat pel profeta: La verge concebrà i tindrà un fill, i li posaran el nom d'Emmanuel, que vol dir «Déu amb nosaltres». Quan Josep es despertà, va fer el que l'àngel del Senyor li havia manat i va prendre a casa la seva esposa. No hi havia tingut relacions conjugals quan ella tingué el fill. I Josep li va posar el nom de Jesús.

Així doncs, recordem que Jesús (en arameu, la llengua d'Israel en aquells temps, ?????????, *leshuà*) té dos noms. No entrarem, però, en la qüestió de per què Josep desobeeix Déu ni en les moltes interpretacions que una situació com la descrita ha suscitat. Sí que vull fer un petit comentari sobre el mot "verge" a Mateu i que a Isaïes és "jove". La Septuaginta, la versió grega de la Bíblia hebrea (Tanakh), comet un error en la traducció i en lloc de fer servir "dona jove" fa servir "verge", que serà el terme que els evangelis utilitzaran i que passarà al llatí de la Vulgata (versió llatina de la Bíblia). Amb aquest petit detall quedaria resolt l'enigma de la virginitat de Maria, però ens hauríem quedat amb una teologia menys brillant.

Continuem amb les celebracions del primer dia de l'any. Un de civil, un de cristià... ens falta el jueu. El nen *leshuà*, nascut jueu un 25 de desembre ([data gens arbitrària perquè es fa coincidir amb el solstici d'hivern](#)) compleix el dia 1 de gener el seu vuitè dia en el món. Són els vuit dies preceptius que el judaisme instaura per al ritual de la circumcisió, i que només menciona Lluc ([Lc 2, 21](#)): "Quan van complir-se els vuit dies i hagueren de circumcidar l'infant, li van posar el nom de Jesús; era el nom que havia indicat l'àngel abans que el concebés la seva mare".

Com acostuma a passar amb tot el que fa referència a la infantesa de Jesús, els [evangelis apòcrifs](#) s'estenen molt més perquè els canònics parlen bàsicament de la seva vida pública, és a dir, a partir dels 30 anys. Els evangelis apòcrifs, escrits molt de temps després, converteixen el record borrós del personatge en mite i els seus actes, en prodigis. Així, el Pseudo-Mateu especifica el sacrifici realitzat com a pagament de la cerimònia, i l'Evangeli àrab de la infància narra com després de la circumcisió, la llevadora de Maria va guardar el prepuci en una gerra d'alabastre plena de nards (un conservant), i la hi va donar al seu fill, perfumista de professió, demanant-li que la guardés amb cura i que no la vengués encara que li oferissin tres-cents denaris.

Aquest ritual aparentment intranscendent provocarà un problema teològic. D'acord amb la llegenda, Joan el Baptista li va donar el prepuci a Maria Magdalena. Com que el prepuci estava separat del cos de Jesús

en el moment de la seva ascensió al Cel, sorgeix la qüestió de si va pujar també al cel. Si no és així, això significaria que el prepuci de Jesús seria una de les poques restes físiques que Jesús va deixar a la terra, a no ser que, seguint el costum jueu, s'enterrés el prepuci amb el cos.

La qüestió és que la devoció popular va voler que el prepuci de Jesús restés a la terra i es convertís en una de les preuades relíquies del Fill de Déu, el col·leccionisme de les quals va tenir en Elena, la mare de l'emperador Constantí, una de les més fidels col·leccionistes.

La relíquia del prepuci, com la resta de les relíquies, se l'han disputat diverses esglésies. Serveixi com a exemple les relíquies de la creu: n'hi ha tantes que Calví deia que si s'ajuntessin totes omplirien un vaixell.

El tenia l'abadia de Charroux, en el departament francès de Vienne, on asseguraven que havia estat regalat als monjos per Carlemany, i aquest afirmava que li havia portat un àngel. Una altra versió diu que va ser un regal de nocces d'Irene, emperadriu de Bizanci. En algun moment indeterminat la relíquia es va perdre i va romandre perduda fins l'any 1856, quan un obrer que feia tasques de manteniment a l'abadia va assegurar haver trobat un reliquiari ocult dins d'una paret, que contenia el prepuci perdut.

L'abadia de Coulombs, a la diòcesi de Chartres, també va reivindicar durant l'Edat Mitjana estar en poder del Sant Prepuci. Explica una llegenda que quan Caterina de Valois es va quedar embarassada el 1421 d'Enric V d'Anglaterra, el rei va manar que li portessin la relíquia per garantir la gestació i el part de la criatura, i com que va funcionar tan bé, no la va tornar.

La catedral d'Anvers certifica la seva possessió des de l'any 1100, quan el rei Balduí I de Jerusalem el va adquirir a les Croades.

En altres moments de la història l'ubic prepuci ha estat a la basílica de Sant Joan del Laterà de Roma, la catedral de Le Puy-en-Velay, la de Santiago de Compostel·la, i a les esglésies de Besançon, Metz, Hildesheim i Calcata. L'escriptor renaixentista Alfonso de Valdés afirma haver vist personalment la relíquia a Roma, a Burgos i a la Mare de Déu d'Anvers. Després de les Croades circulaven per Europa fins a catorze prepucis divins.

El poble de Calcata, en el Lazio italià, va ser la darrera població custòdia de la relíquia. Expliquen que va arribar a les mans de sant Gregori el Gran de mans d'un àngel. El sant li va regalar al papa Lleó III la nit de Nadal de l'any 800, quan aquest va ser coronat com a emperador del Sacre Imperi Romà. La relíquia va estar custodiada a Sant Joan del Laterà de Roma durant set segles, fins al saqueig de Roma de l'any 1527. El seu rastre desapareix de les cròniques fins a aparèixer en un estable de Calcata, on un soldat lansquenet (els mercenaris que van saquejar Roma) fet presoner havia aconseguit ocultar-la durant segles. Fins l'any 1983 Calcata va celebrar una processó amb el reliquiari que contenia el presumpte Sant Prepuci, reconeguda oficialment per l'Església catòlica. Aquesta pràctica va acabar quan el reliquiari va ser robat. Actualment, l'Església ja no celebra oficialment la festa.

L'art i la literatura han tractat el tema, no amb la mateixa profusió que altres motius religiosos potser perquè l'objecte de veneració és poc... atractiu. Només esmentaré dues perles. Una, la llegenda de la visió de Santa Caterina de Siena, en què Jesús es casava místicament amb ella, i li posava el seu prepuci amputat com anell de nocces.

L'altra, la teoria de l'erudit i teòleg catòlic del segle XVII, Leon Allatius, que en la seva obra *De Praeputio Domini Nostri Jesu Christi Diatriba* (Discussió sobre el Prepuci de nostre Senyor Jesucrist) especulava amb la idea que el Sant Prepuci va ascendir al Cel al mateix temps que Jesús i s'hauria convertit en els

Per acabar amb la relíquia, només una cita irònica de Voltaire: “Aquestes supersticions són molt més raonables [...] que detestar i perseguir el teu germà” (*Tractat sobre la tolerància*, 1763).

Per citar l'article: March, Enric H. (2015). Cap d'Any: el Nom i el Prepuci de Déu. *Catxipanda*, 2(1). Recuperat (data de visualització), a <http://wpu.ir/i2k5f>